

«De cop, es va fer fosc»: parlen els supervivents de l'accident de tren de les Franqueses de 1979

NacióGranollers entrevista quatre dels passatgers i un fotògraf que va arribar dels primers al lloc dels fets

6 de desembre de 1979. Dos trens situats a la línia Barcelona-Ripoll xoquen violentament a l'alçada de les Franqueses del Vallès. Un d'ells estava aturat i sense llum, mentre que l'altre s'havia desfrenat a Sant Martí de Centelles i, ja sense passatge ni conductor, s'havia anat embalant durant uns deu quilòmetres. En total hi va haver 22 víctimes mortals i 90 ferits de diversa consideració. A dia d'avui, es tracta encara d'un dels pitjors accidents ferroviaris a la història de Catalunya.

Aquest divendres farà 40 anys de la tragèdia. Quatre dècades que han servit a les víctimes per intentar curar les ferides, tot i que tots estan d'acord que es tracta d'un fet que no s'oblida, sobretot pel que van viure i perquè, en alguns casos, van perdre amics i companys de classe. És el cas dels alumnes de l'Institut Milà i Fontanals de Barcelona. Aquell dijous anaven d'excursió a Figaró-Montmany per buscar minerals. Cinc d'ells no van tornar.

Un bitllet del trajecte que feia el tren el 6 de desembre de 1979 Foto: Jordi Estrada

"Amb 40 anys les percepcions es van difonent, però sí que recordo estar amb dos companys al segon vagó i, de cop, el tren perdre velocitat. De cop, es va fer fosc. El següent que recordo és despertar-me. Havia perdut el coneixement. Veia molta pols i coses volant i sentia crits. Era un espectacle dantesc". Ho explica en Jordi Estrada, un llavors adolescent. Un dels que estava al seu costat, en Jordi Cama, segueix amb el record: "Et comences a preguntar què passa i no entens res", relata. "Vàrem haver de trencar un vidre per sortir del convoi. A fora, hi havia gent tirada i algun mort", rememora. "Jo anava al costat d'en Jordi Ollers, un dels companys que va morir. Anàvem parlant de futbol i menjant un entrepà quan, de cop i volta, va haver-hi un soroll brutal. Vaig perdre el coneixement durant una hora", explica en Luis Pozo.

Imatge de l'accident de 1979 Foto: Ramon Ferrandis

Els alumnes anaven acompanyats per dos professors. Una era la Glòria Riba, que recorda perfectament el que va passar: "Jo no feia classe als nois, però des de l'institut em van demanar que els acompanyés", rememora. "Va ser tot plegat molt estrany. Inusual. No t'ho acabes de creure. Jo vaig anar a parar a una pila de jaquetes. Quan vaig ser conscient del que havia passat em vaig posar a recollir nanos, com si fos una mena de gos pastor amb les seves ovelles", destaca.

Glòria Riba era professora l'any 1979 Foto: Cedida

Com que el professor titular va quedar ferit i va ser traslladat a l'hospital, la Glòria recorda que li va tocar una feina que defineix com a terrorífica: "Em va dir: busca'ls! I, amb una llista a la mà, vaig estar tot el dia amunt i avall. I els anava trobant, alguns ferits i alguns morts". Qui també va haver d'anar a reconèixer víctimes va ser en Luis, que no ho oblidarà: "Va ser duríssim".

Luis Pozo, a l'estació de tren de les Franqueses, ben aprop del lloc de l'accident Foto: Jaume Ventura

Els dies posteriors

Tots els testimonis relaten que els dies posteriors a la tragèdia tothom va intentar tirar endavant, però coincideixen en dir que van trobar a faltar ajuda per superar el que va passar: "Jo vaig tenir sort perquè en vaig sortir il·lès i suposo que amb els companys ferits i van estar ingressats el tracte va ser diferent. Però si el que ens va passar hagués tingut lloc ara se'ns hauria donat una assistència psicològica. En aquell moment, res de res", lamenta. La majoria van tornar a classe pocs dies després de la tragèdia.

Alguns d'ells, fins i tot, reconeixen que l'accident els va afectar de forma psicològica de forma temporal. En Jordi Cama, per exemple, recorda que va estar uns anys que no podia viatjar al vagó davanter d'un tren. I en Luis Pozo, per la seva banda, explica que va estar patint malsons a les nits recordant el que havia passat.

Jordi Cama, durant l'entrevista Foto: Jaume Ventura

Qui també ho va passar malament va ser la Glòria: "Tothom et diu que quina sort has tingut, però jo no podia acceptar que jo estigués bé i encara hi hagués nanos a l'hospital. Què feia a classe o a casa? Per això vaig anar a voltar pels hospitals a saludar, a veure com estaven. Va ser una situació molt estranya que ningú ens va ajudar a superar". En aquest sentit, lamenta "el poc cas que ens van fer els mitjans i la societat. Se'ns deia que les coses s'havien d'oblidar, que s'havia de tirar endavant. Als nois els veies amb la capacitat de tirar endavant, però ara que ens hem trobat els sento lamentar-se de la situació. Haguessin necessitat companyia i comprensió".

El fotògraf

Un dels primers que va arribar al lloc dels fet va ser el fotògraf Ramon Ferrandis. Amb 22 anys començava en el món del fotoperiodisme i reconeix que el que va viure a les Franqueses el va marcar. Sobretot pel que va veure, que defineix com "un espectacle dantesc", però també per com va poder treballar: "Vaig poder fer el que em va donar la gana, entrar a tot arreu i moure'm sense problemes. Hi havia moltíssima gent, suposo que la majoria amb ganes d'ajudar, però allò era d'una promiscuïtat total", lamenta.

Pel que fa al que va veure, explica que la càmera li servia d'escut: "És una notícia que et supera, però l'adrenalina fa que no miris el que estàs fent. Ara, un cop arribes al laboratori i veus on has estat disparant...". Ferrandis, amb més de trenta anys de bagatge professional -molts d'ells al Vallès Oriental- afegeix que, quaranta anys després de l'accident, l'estat de la R3 no ha canviat tot el que hagués hagut de canviar: "Continuem tenint una sola línia. Segurament amb més seguretat,

sí, però per anar de la Garriga a Barcelona tardes gairebé una hora. Com a principis de segle".

Aquest divendres, tots ells estaran a l'acte de commemoració que es farà a les Franqueses per recordar aquella fatídica jornada.